

گزارش نقض حقوق بشر در ایران بهار سال 1386

مقدمه

تاریخ بشر، تصویر زنده و گویای تلاش انسان های بی شماری است که برای حفظ کرامت و الای بشر و حیثیت ذاتی آن کوشیدند چرا که "شناسایی حیثیت و کرامت ذاتی تمام اعضای خانواده بشری و حقوق برابر و سلب ناپذیر آنان اساس عدالت، آزادی و صلح در جهان است.¹" و به تجربه می توان یافت که نقض حقوق بشر در عرصه داخلی می تواند موجب به خطر افتادن صلح در عرصه بین المللی باشد و لذا بر این باوریم که باید با هر عقیده، ایده، فرهنگ، باور، نژاد و.... برای تثبیت حقوق بشر تلاش کرد و یاری رساند.

بر این اساس، کانون مدافعان حقوق بشر در راستای وظیفه ملی و بین المللی خود اقدام به انتشار یکی دیگر از گزارشات نقض حقوق بشر مربوط به بهار سال 1386 می نماید و تلاش دارد در حد توان و امکان خود از بیان و اعلام هیچ نقض حقوق بشری در هیچ حوزه اجتماعی - سیاسی - اقتصادی - مدنی فروگزاری ننماید.

متأسفانه باید گفت که دامنه نقض حقوق بشر در ایران نه تنها به عرصه سیاست بسنده نکرده، بلکه در سایر حوزه های زندگی افراد جامعه نیز موجبات نگرانی مدافعان حقوق بشر را فراهم نموده که مجموعه پیش روی، حاصل کنکاش ما در این حوزه هاست.

الف- بر خورد با اعتراضات صنفی معلمان در سراسر کشور

خواسته معلمان سراسر کشور مبنی بر "رفع تبعیض در بین کارکنان دولت و اجرای نظام هماهنگ حقوق کارکنان دولت به صورت کامل و جامع" و در پی آن، برگزاری تجمع های مسالمت آمیز و آرام و قانونی در مقابل مجلس شورای اسلامی و برخی مراکز دولتی در شهرستان ها در بهار سال 86 نیز منجر به بازداشت و برخورد خشونت بار برخی از عوامل پلیس و نیروهای امنیتی با این تجمعات شد. تعدادی از فعالان تشکلات صنفی فرهنگیان در سراسر کشور نیز در محل کار، یعنی در مدارس، بازداشت و روانه زندان شدند.

- بازداشت تعداد کثیری از تجمع کنندگان 18 اردیبهشت در میدان بهارستان، از جمله اکبر رئیس زاده، منصور میرزایی، مجتبی ابطحی، مصطفی قهرمان گل، منصور عبدالحمیدی، همت شعبانی، یوسف غلامرضایی، اکبر اکبری، احمد قنبری، سعید تدینی، غلامرضا شیروانی، اسماعیل رسول خانی، رضا عابدی، عباس موسوی.
- بازداشت 5 تن از معلمان زن، از جمله ثریا دارابی، طیبه میرزایی، خانم صفری.
- بازداشت تعدادی از معلمان مشهد از جمله آقای نجف آبادی و رجبی.
- انفصال موقت تعدادی از فرهنگیان از مشاغل و تبعید برخی به نقاط خارج از محل خدمت.
- بازداشت 3 نفر از مسوولان کانون صنفی فرهنگیان کرمانشاه، آقایان صادقی، توکلی و حشمتی.
- بازداشت تجمع کنندگان در مقابل وزارتخانه آموزش و پرورش در تهران از جمله علی اکبر باغانی، محمد بهشتی لنگرودی، علیرضا هاشمی، محمد داوری، علی پورسلیمان، قشقاوی، بداغی، نورالله اکبری، اکبر پروشی، محمد رضا خاکبازان، محمد باقری، احمد براتی، اکرم حسنی، زهرا شاد، فرشته صباغی، نرگس پیله فروش، محمد بیگی، نوروز، طاهری، قجاوند، سجاد خاکساری.
- محکومیت لطیف روز یخواه (دبیر شهر تبریز) به یک سال تبعید.

¹ سطر اول دیباچه اعلامیه جهانی حقوق بشر

ب- وضعیت کارگران و سندیکاهای کارگری

- 1- ضرب و شتم و احضار به دادگاه به دلیل فعالیت صنفی و کارگری و محکومیت برخی از کارگران:
 - احضار به دادگاه و تعیین تاریخ محاکمه 7 کارگر اخراجی شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه، از جمله منصور حیات غیبی، عطا باباخانی، سید داوود رضوی، ابراهیم مددی و یعقوب سلیمانی.
 - محاکمه و محکومیت منصور اسانلو به 5 سال زندان و محاکمه آقای غلام رضا غلام حسینی از کارگران شرکت واحد و فعالان سندیکایی در شعبه 6 دادگاه انقلاب.
 - احضار فعالان کارگری و بازجویی و تهدید آنان.
 - بازداشت کارگران در روز جهانی کارگر در منطقه کردستان از جمله 13 کارگر در شهر سنندج به شرح ذیل: صدیق کریمی، صدیق امجدی، صدیق سبحانی، اقبال لطیفی، یدالله مرادی، نجم الدین رجبی، فاروق گویلی، انور مفاخری، حبیب الله گلکانی، محی الدین رجبی، شیت امانی، طیب تکانی، خالد تکانی.
 - محکومیت دو کارگر (متهمان پرونده روز جهانی کارگر در شهر سفز در سال 1383): جلال حسینی به 2 سال حبس و محمود صالحی به 4 سال حبس تعلیقی و 1 سال حبس تعزیری که با وجود بیماری شدید کلیوی و تأیید پزشک معالج وی مبنی بر لزوم معالجه در خارج از زندان، نامبرده همچنان در زندان بسر می برد.
 - ضرب و شتم یک کارگر جانباز 50 درصد با باتوم الکتریکی در روز جهانی کارگر در تهران.
 - ضرب و شتم کارگران در روز جهانی کارگر در سنندج.
 - ضرب و شتم خبرنگار و عکاس ایلنا توسط نیروی انتظامی در پوشش خبری مراسم روز جهانی کارگر.
 - ضرب و شتم یک نماینده کارگری توسط مدیر عامل سازمان تاکسیرانی کرج.
 - اعمال محدودیت رفت و آمد برای یک نماینده کارگری (رئیس شورای اسلامی کار راه آهن تهران) به دلیل پیگیری مطالبات قانونی و فعالیت های صنفی کارگران.
 - احضار مکرر فعالان سندیکاهای کارگری، از جمله سندیکای شرکت واحد، به حراست های مناطق مختلف شرکت واحد که بعضاً علاوه بر تهدید و ارباب منجر به ضرب و شتم کارگری به نام عبدالله حسینی شده است.
 - حمله افراد لباس شخصی در ایستگاه مترو میدان 7 تیر به آقای منصور اسانلو و دیگر کارگران همراه او و ضرب و شتم ایشان و یکی دیگر از فعالان سندیکایی به نام یعقوب سلیمی.
 - استنکاف مدیریت شرکت واحد از اجرای آراء قطعی هیأت های حل اختلاف کارگری مبنی بر بازگشت به کار حداقل 4 نفر از کارگران شرکت واحد.
 - تلاش جهت وادارکردن برخی از کارگران شرکت واحد به تنظیم و امضای تعهد نامه هایی مبنی بر عدم ادامه فعالیت های سندیکایی.
 - ضرب و شتم آقای محمد ابراهیم نوروزی گوهری از فعالان سندیکای شرکت واحد توسط یکی از مأمورین نیروی انتظامی در 86/2/23 و برخورد خشونت آمیز برخی از عوامل نیروهای انتظامی اجراییات شهرداری با کارگران شرکت واحد.

2- اخراج کارگران و محرومیت از شغل:

اخراج کارگران و محرومیت از شغل جمع قابل توجهی از هموطنان، نقض صریح ماده 23 اعلامیه جهانی حقوق بشر و اصل 28 قانون اساسی کشور ایران به شمار می آید که متأسفانه در بهار سال 1386 شاهد رشد روزافزون آن بودیم. بر اساس گزارشات جمع آوری شده مربوط به تنها 40 کارگاه و کارخانه، تعداد 2950 کارگر از کار اخراج و از داشتن شغل محروم شدند.

3- تأخیر در پرداخت دستمزد:

تأخیر در پرداخت دستمزد کارگران نقض ماده 37 قانون کار است. متأسفانه در یک بررسی نشان داده شده که از تاریخ 86/1/14 لغایت 86/3/15 جمعا 30504 کارگر حدود 5 ماه حقوق طلبکار هستند که تبعات اسفبار آن گریبان کارگران و خانواده های بی پناهمان را گرفته است. انتشار اخبار مبنی بر خودکشی کارگران نگرانی محافل حقوق بشری را مضاعف نموده. به عنوان مثال، خبر مربوط به خودکشی حسن حسینی، کارگر با سابقه (18 سال) کارخانه کتف کار، پس از عدم دریافت حقوق به مدت 11 ماه.

4- عدم رعایت حداقل دستمزد و محرومیت از حداقل حقوق مندرج در قانون کار:

گزارش های رسمی حاکی از این واقعیت است که به دلیل شرایط نامناسب حاکم بر وضعیت اقتصاد کشور و افزایش نرخ بیکاری، بسیاری از کارگران در شرایط غیر انسانی حاضر به انجام کار می باشند. در فاصله زمانی 86/1/15 تا 86/2/15، از میان 265 کارگاه و کارخانه مختلف، 11261 کارگر با حقوق کمتر از حداقل دستمزد قانونی و نداشتن حق استفاده از تعطیلات هفتگی و رسمی و مرخصی و... حاضر به انجام کار شده اند (آمار واقعی به مراتب ده ها بار بیشتر از این آمار است، زیرا درصد بسیار بالایی از کارگاه های کوچک و بزرگ در تهران و شهرستان ها هرگز مورد بازبینی و گزارش دهی قرار نمی گیرند).

ج- وضعیت زنان

متأسفانه وضعیت زنان (فعالان زنان، دختران دانشجو، دختران جوان) طی ماه های اخیر بسیار نگران کننده به نظر می رسد. قوانین ناعادلانه و تبعیض آمیز موجب اعتراضات مدنی و صنفی زنان جامعه شده که پس از دستگیری 33 نفر از آنان در مقابل دادگاه انقلاب و پس از آزادی ایشان با قرار وثیقه، وارد مرحله احضار و محاکمه شده و همچنان نیز ادامه دارد. برخوردهای برخی از مأموران نیروی انتظامی با زنان در محافل و معابر عمومی تحت عنوان مبارزه با بدحجابی که در پاره ای از موارد با خشونت نیز همراه بوده، با اعتراضات وکلا و مدافعان حقوق بشر همراه بوده، چرا که آنها معتقدند بنا به اصل "قانونی بودن جرم و مجازات" چنین اعمالی فاقد وجهت قضایی و قانونی است. همچنین احضار و صدور حکم برای دختران دانشجو در کمیته های انضباطی تحت عنوان برخورد با بدحجابی و نوع پوشش در دانشگاه موجب اعتراضات دانشجویی و برگزاری چندین تحصن در دانشگاه های سراسر کشور شده است. موارد مذکور به شرح ذیل اعلام می گردد:

- احضار و بازپرسی و رسیدگی به پرونده فعالان زنان و شرکت کنندگان در تجمعات زنان، از جمله مریم ضیاء، پرستو دوکوهکی، سارا لقایی، ساقی لقایی، ژیلا بنی یعقوب، رضوان مقدم، مرضیه مرتضی لنگرودی، نسرین افضلی، الناز انصاری، زارا امجدیان، سوسن طهماسبی، مریم میرزا، جلوه جواهری، فاطمه گوارایی، سارا لقمانی، شهلا انتصاری، فریده انتصاری، ناهید انتصاری، رضوان مقدم، آزاده قربانی.
- بازداشت زینب پیغمبرزاده در 17 اردیبهشت و چند تن از فعالان حقوق زنان در پاک لاله که مشغول جمع آوری امضاء برای کمپین "یک میلیون امضاء" بودند، از جمله ناهید کشاورز، محبوبه حسین زاده.
- محکومیت بهاره هدایت به 2 سال حبس تعلیقی، رویا طلوعی به 6 سال حبس تعزیری، سوسن طهماسبی به یک سال و نیم حبس تعلیقی و 6 ماه حبس تعزیری، نوشین احمدی.
- پروین اردلان به 2 سال زندان که یک سال و نیم آن به مدت 5 سال تعلیق و شش ماه آن تعزیری است، محکومیت دلارام علی به 2 سال حبس و محاکمه گیتا احمدی.
- ارجاع پرونده شادی صدر و محبوبه عباسقلی زاده به دادیاری دادرای انقلاب.
- تفهیم اتهام مارال فرخی در دادگاه انقلاب.
- تعرض به یک دانشجوی دختر در دانشگاه کرمانشاه توسط مأمور حراست دانشگاه.
- حمله به سالن مطالعه دختران امیر کبیر.
- بازرسی منزل منصوره شجاعی ساعت 1 بامداد به دستور وزارت اطلاعات به استناد حکم کلی مقامات قضایی مبنی بر برخورد با فعالان جنبش زنان.
- انتظار طاقت فرسای کبری نجار برای سنگسار و تلاش فرزندان در نجات وی.

و این در حالی است که آمار آسیب های اجتماعی زنان در حال گسترش و سیاست های اتخاذ شده توسط مسئولان در این زمینه ناکارآمد و ناقض حقوق انسانی زنان است. طرح مبارزه با بدحجابی که در بسیاری موارد، گزارشات حاصله حکایت از نقض قوانین و حقوق انسانی افراد مورد تعرض قرار گرفته دارد، با موضع گیری برخی از مسئولان شدت بیشتری گرفته است. در این میان دادستان تهران می گوید که زنان دستگیر شده در طرح امنیت اجتماعی تبعید می شوند و از سوی دیگر اعلام می شود که در روزهای نخست طرح مبارزه با بدحجابی 488 زن و مرد با پوشش نامناسب دستگیر شدند و مسئولان اعلام می دارند که طرح انطباق جنسیتی در

بیمارستان ها اجرا خواهد شد و پارک های عمومی مخصوص زنان نیز احداث خواهد شد و به دستور مسئولان حراست فرودگاه، از سوار شدن زنان بدحجاب به هواپیما ممانعت بعمل می آید.

و اما آسیب های زنان سیر صعودی خود را طی می کند. به عنوان مثال، در شش ماه گذشته 500 فقره تجاوز به زنان و افزایش بی سابقه تعداد زنان مصرف کننده مواد مخدر گزارش شده است و این در حالی است که بودجه اختصاص یافته برای زنان سرپرست خانواده که در فقر مطلق زندگی می کنند، بسیار اندک و ناکافی است.

ح- وضعیت دانشگاه و دانشجویان

در بهار سال 1386 شاهد بازداشت و زندانی شدن تعدادی از دانشجویان و تعلیق و محرومیت از تحصیل تعداد قابل توجهی از آنها بودیم. اما آنچه موجبات نگرانی محافل حقوق بشری را فراهم نموده، شدت گرفتن موج برخورد با دانشجویان است. در اتفاقات اخیر دانشگاه پلی تکنیک (امیر کبیر) و در بازداشت دانشجویان این دانشگاه، شاهد بازداشت فعالان دانشجویی بر خلاف مقررات و قوانین داخلی و اعلامیه جهانی حقوق بشر بودیم که در این گزارش به نقض حقوق انسانی دانشجویان توسط برخی از نهادهای امنیتی و کمیته های انضباطی اشاره می کنیم:

1- احضار و صدور حکم توسط کمیته های انضباطی:

محرومیت از تحصیل و امکانات رفاهی 5 دانشجوی دانشگاه علامه طباطبائی (مجید دری، مهدیه گلو، علیرضا ارشادی فر، سعید فیض الله زاده، میثم قهوه چیان)، 17 دانشجوی دانشگاه امیر کبیر (بیژن پور یوسفی، اسماعیل سلمان پور، سجاد ویس مرادی، علی صابری، صدیقه بیگدلی، عباس حکیم زاده، بابک زمانیان، بهزاد حیدری، امیر خرمیان، ابراهیم رحمان پور، نیما گرشاسبی، محمد یوسف رشیدی، پدram رفعتی، مازیار کریمی، احسان معزی، آرمان صداقتی)، 93 دانشجوی دانشگاه آزاد واحد کرج به دلیل داشتن لاک ناخن و نامتعارف بودن موی سر، 2 دانشجوی دانشگاه علامه (علیرضا ارشادی فر، علیرضا اردلان)، رحیم حسینی از دانشگاه یزد، 2 دانشجوی دانشگاه یاسوج (نیما رضایی، مجتبی تقوی نژاد)، مهدی خدایی از دانشگاه آزاد واحد شهرری، 5 دانشجوی دانشگاه چمران، مصطفی صداقت جو دانشجوی دانشگاه سبزوار، ایزد جابری و محسن پریزاد از دانشگاه تفرش، مرتضی اصلاحچی از دانشگاه علامه، ضیاء الدین نبوی، بیژن صباغ و سعید یعقوبی نژاد از دانشگاه صنعتی بابل، 6 نفر از دانشجویان دانشگاه مازندران (آرش پاکزاد، حدیث ظاهر، نینا باطبی، میلاد معینی، حامد محمدی، صادق حکیم زاده)، سید حسین رحیمی از دانشگاه یزد، امیر یعقوب علی و عسل اخوان از دانشکده ارتباطات، امیر رئیسیان و رشید اسماعیلی، ایرج طباطبائی و محمد آوخ از دانشگاه علامه.

2- احضار به دادگاه و بازداشت و صدور حکم:

- ناصر پویافر، حسین ترکشوند و نریمان مصطفوی از دانشگاه امیر کبیر، علی صابری، عباس حکیم زاده، احسان منصوری، پویا محمودیان، مجید شیخ پور، مجید توکلی، مفداد خلیل پور، احمد قصابان، بابک زمانیان از دانشگاه پلی تکنیک، سعید ایزدبخش از دانشگاه علامه طباطبائی، 15 دانشجوی دانشگاه مازندران، 3 پژوهشگر و استاد دانشگاه ایرانی مقیم آمریکا (هاله اسفندیاری، علی شاکری، کیان تاجبخش).
- احضار هاشمی، دبیر تشکیلات دفتر تحکیم، و علی نیکونسبتی.
- رسیدگی به اتهامات حامد ایرانشاهی عضو سابق شورای مرکزی تحکیم وحدت.
- ارجاع پرونده کیوان انصاری، سعید درخشندی و ابوالفضل جهاندان (که در زندان به سر می برند) به شعبه 32 دادگاه تجدید نظر.
- وضعیت نامناسب جسمی مهندس درخشندی در زندان.

3- نهادهای دانشجویی تعلیق شده:

- حکم تعلیق شش ماهه فعالیت های انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد.
- علیرغم برگزاری انتخابات انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه امیر کبیر، هیأت نظارت بر تشکل های این دانشگاه حاضر به پذیرش نتیجه انتخابات نشد.

4- نشریات دانشجویی تعطیل شده:

- توقیف نشریه دانشجویی "بن بست" و "درنگ" در تهران.

5- محرومیت از تحصیل و تدریس:

- محرومیت یاسر گلی، دانشجوی دانشگاه آزاد دانشگاه سنج، از تحصیل در دوره کارشناسی ارشد.
- اخراج دکتر نورالدین زرین کلک، پدر انیمیشن ایران و استاد دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران، از این دانشگاه.
- محرومیت جواد کاوسیان، استاد دانشگاه تربیت معلم و دانشجوی دوره دکترای این دانشگاه، از ادامه تحصیل و تدریس در دانشگاه.

بنا به اخبار منتشره، علیرغم پذیرش 178 بهایی در دانشگاه های کشور در پاییز سال گذشته، از آغاز سال تحصیلی تاکنون دست کم 94 دانشجوی بهایی پس از آن که دانشگاه ها به بهائی بودن آنها پی برده اند، از تحصیل محروم شده اند.

6- ضرب و شتم دانشجویان :

- آرمان صداقتی و اسماعیل سلمانپور، از اعضای انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه امیر کبیر، روز 29 اردیبهشت هنگامی که قصد ورود به دانشگاه را داشتند، خارج از دانشگاه مورد ضرب و شتم مأموران انتظامات قرار گرفتند.
- افراد ناشناس با ورود به دانشگاه لرستان، فعالان دانشجویی دانشگاه را مورد ضرب و شتم قرار داده و با چاقو مضروب ساختند. سیامک نادعی و جواد درگشان از فعالان دانشجویی این دانشگاه اند که با چاقو مضروب شده اند.

خ- کودکان

اعدام کودکان زیر 18 سال در ایران یکی از موارد نقض حقوق بشر به شمار می آید که بنا به گزارش گزارشگر سازمان ملل متحد در امور اعدام های غیر قضایی، صحرایی و خودسرانه، طی 2 سال گذشته 15 نوجوان در ایران که همگی در زمان ارتکاب جرم کمتر از 18 سال داشته اند، محکوم به اعدام شده اند. طبق این گزارش، 4 نفر از این نوجوانان اعدام، 2 نفر تبرئه، حکم 5 نفر در دست بررسی و وضعیت 3 نفر نامشخص است. همچنین طبق اخبار منتشره، نوجوان 15 ساله ای در شیراز اعدام شد. همین طور گزارش ها و اخبار منتشره حاکی از تشدید سخت گیری و بدرفتاری مسوولان مدارس با دانش آموزان بهایی است. گزارشات نشان می دهد که 76 مورد بدرفتاری در مورد دانش آموزان انجام شده که 68 مورد آن علیه دختران دانش آموز بهایی بوده است.

چ- فعالان سیاسی - عقیدتی

در بهار سال 1386 نیز برخورد با فعالان سیاسی، فرهنگی و حقوق بشری ادامه داشت و متأسفانه عرصه آزادی بیان، عقیده، اجتماعات و مورد تهدید قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام می گردد:

- احضار پرویز ورجاوند به شعبه 12 بازپرسی در 7 خرداد که متأسفانه 6 روز بعد، وی در بیمارستان در گذشت.
- احضار خلیل بهرامیان، محمد ملکی، ابراهیم یزدی و مصطفی دانشجو به دادگاه.
- رسیدگی به اتهامات محمد مباشری، عباس لسانی (که در زندان به سر می برد)، فاطمه حقیقت جو، مصطفی تاج زاده و بهمن امویی.
- تأیید حکم یک سال و نیم حبس تعزیری برای قاسم شعله سعدی.
- بازداشت هاله اسفندیاری، علی شاکری و کیوان تاجبخش.
- ممنوعیت از خروج کشور پرناز عظیما (گزارشگر رادیو فردا).

- محکومیت علی فرحبخش به 3 سال زندان و پرداخت 69 هزار دلار به اتهام جاسوسی، محکومیت کارمند مرکز پژوهش های مجلس به 3 سال حبس، محمد آرام نصرت پور به 2 سال زندان، فایق ذوالفقاری به 6 ماه حبس (که هم اکنون در زندان به سر می برد) و اسد باوی به 10 سال حبس به اتهام بمب گذاری در اهواز (که روانه زندان شد).
- ادامه بازداشت و صدور کیفرخواست آیت الله بروجردی و درخواست اعدام از سوی مدعی العموم در مرجع غیر قانونی بدون رعایت تشریفات دادرسی عادلانه.
- اعدام سعید قنبر زهی در زندان زاهدان.
- افزایش حکم زندان هاشم شاهی نیا به شش سال و نیم.
- و این در حالی است که کاظم دارابی، متهم ردیف اول پرونده میکونوس که به 25 سال زندان محکوم شده بود، قرار است آخر سال جاری آزاد و از آلمان به ایران سفر کند.

د- مطبوعات و نشریات:

یکی از موارد نقض حقوق بشر در ایران مربوط به حوزه اطلاع رسانی و انتشار افکار، آراء، نظرات و اخبار است که همواره با محدودیت های جدی مواجه بوده است.

آزادی بیان از جمله مواد ارزشمند اعلامیه جهانی حقوق بشر است که با مخاطراتی جدی روبروست. آنچه می خوانید بخشی از این محدودیت هاست:

1- صدور احکام یا برگزاری دادگاه برای مدیران مسؤول نشریات:

جلسه رسیدگی به اتهامات احمد خادم الله، مدیر مسؤول نشریه "پیام ایران خودرو"، خلیل خشخاشی مقدم مدیر مسؤول روزنامه "اسرار"، مصطفی خانزادی مدیر مسؤول روزنامه توقیف شده "وقایع اتفاقیه"، قلی شیخی مدیر مسؤول روزنامه "توسعه"، امیر سعید نقی زاده مدیر مسؤول روزنامه ورزشی "البرز"، عباس معصوم زاده مدیر مسؤول هفته نامه "سپیدار"، مصطفی کواکبیان مدیر مسؤول روزنامه "مردم سالاری"، محمد رضا خاتمی مدیر مسؤول روزنامه توقیف شده "مشارکت"، مصطفی کزازی مدیر مسؤول روزنامه "صدای عدالت"، رجب رحمانی مدیر مسؤول نشریه "تاک"، عبدالحمید محتشم مدیر مسؤول نشریه "یالتارات الحسین"، پیروز حناچی مدیر مسؤول فصلنامه "آبادی"، فضل الله باقر زاده مدیر مسؤول روزنامه ورزشی "اندیشه ورزش"، محمد حسین دریاباری مدیر مسؤول هفته نامه توقیف شده "گویه"، برهان لهرنی مدیر مسؤول هفته نامه توقیف شده "آشتی". همچنین مأموران دادستانی استان سیستان و بلوچستان به دفتر هفته نامه "عیاران" مراجعه و این نشریه را توقیف و دفتر آن را پلمب کردند.

2- احضار مدیران مسؤول نشریات به دادگاه:

کیوان صمیمی، مدیر مسؤول ماهنامه توقیف شده "نامه"، الیاس حضرتی مدیر مسؤول روزنامه "اعتماد"، حسین شریعتمداری مدیر مسؤول روزنامه "کیهان"، مدیر مسؤول نشریه "موج اندیشه"، هوشمند سفیری مدیر مسؤول روزنامه "آرمان"، علی صالح آبادی مدیر مسؤول روزنامه "همبستگی"، سیدعلی موسوی نور مدیر مسؤول نشریه محلی "عصر روشنگری" کهکیلویه و بویر احمد، عبدالله سهرابی مدیر مسؤول نشریه "روژه لات"، فرزانه خرقانی مدیر مسؤول روزنامه توقیف شده "روزگار" و شیخ علی علویان مدیر مسؤول نشریه "عصر ظهور" به دادگاه احضار شدند.

3- محاکمه و محکومیت روزنامه نگاران و فعالان مطبوعاتی:

- محکومیت صدیق مینایی، عضو هیأت تحریریه هفته نامه توقیف شده "ناسو"، به پرداخت 20 میلیون ریال جزای نقدی، اجلال قوامی از اعضای تحریریه هفته نامه "پیام مردم کردستان" به سه سال حبس، سعید ساعدی به دو سال و نیم حبس، کاوه جوانمرد روزنامه نگار هفته نامه "کارفتو" از سوی دادگاه سندانج به دو سال زندان.
- جلسه رسیدگی به اتهامات بهمن امویی، بهرام ولدببگی، تونیا کبودوند، کاوه حسین پناهی، امید معماریان، شهرام رفیع زاده، غلامرضا تمیمی، روزبه میر ابراهیمی برگزار شد.

- لایحه تجدید نظر خواهی نسبت به محکومیت سه ساله حبس تعزیری علی فرحبخش که هم اکنون در زندان به سر می برد ارائه شد.
- مهرانوش سلوکی، دانشجوی رشته روزنامه نگاری (ایرانی تبار دارای تابعیت فرانسه)، بارها احضار شده و مورد بازجویی قرار گرفته است.

4- احضار روزنامه نگاران به نهادهای امنیتی:

- احضار آسو صالح خبرنگار هفته نامه "دیدگاه"، زیر حجتی سردبیر و کرم الله محمدی خواه نویسنده نشریه محلی "عصر روشنگری" که کیلویه و بویر احمد.
- بازداشت مهدی بوتربی مدیر پرشین بلاگ.

د- نویسندگان

پرونده یعقوب یاد علی، نویسنده "آداب بیقراری" به دادگاه کیفری شهرستان یاسوج ارجاع شد.

ر- سانسور

بر اساس دستور العمل برخی نهادها، لیستی جدید از موضوعاتی که باید به آنها پرداخته شود یا در مورد آنها سکوت اختیار شود، برای مدیران مسؤل روزنامه ها ارسال می گردد: بحث مذاکره با آمریکا، انرژی هسته ای، کارگران، معلمان و زنان از جمله موضوعاتی بوده که برای آنها محدودیت گذاشته شده است.

ز- برخورد با وکلا

- متأسفانه وکلا علیرغم مصونیتی که قانون برای آنان در مقام دفاع قائل شده، مورد تعقیب و تعرض قرار می گیرند.
- لغو پروانه وکالت مصطفی دانشجو، وکیل در اویش گنابادی و تحت تعقیب قرار گرفتن وی.
- تعقیب خلیل بهرامیان به دلیل دفاع او از برخی پرونده های سیاسی.
- ادامه بازداشت حیدر قلی سلطانی در زندان امنیتی.
- علیرغم صدور حکم برائت قطعی عبدالفتاح سلطانی از 3 اتهام در شعبه 17 تجدید نظر، ادامه تعقیب او به اتهام توهین به دادستان تهران (سعید مرتضوی) در دادگاه عمومی و عدم استرداد کلیه اموال و اسناد هویتی از جمله شناسنامه و گذرنامه وی.
- در معرض خطر قرار گرفتن استقلال کانون وکلا با توجه به تغییر ریاست کانون و حوادث پشت پرده آن.

ژ- رفاه، فقر و نابرابری

نگرانی حاصل از گرانی کالا و رشد تورم و وضعیت نابسامان اقتصادی همچنان رو به گسترش است. نگاهی به میزان درآمد و هزینه ها در میان خانواده های ایرانی نشان از وضعیت بد سلامت، بهداشت، رفاه و آموزش می دهد و این در حالی است که طبق آمارهای رسمی دولتی، میزان خط فقر در جامعه ایران 540 هزار تومان و حداقل دستمزد برای کارگران دائم 150 هزار تومان و کارگران قراردادی 180 هزار تومان تعیین شده است.

متأسفانه اتخاذ چنین تصمیمات و ادامه این وضعیت در کشور موجب شکل گیری اعتراضات صنفی توسط کارگران، معلمان و.... شده که در ابتدای این گزارش نحوه برخورد دستگاه های حکومتی را با آنان نیز یادآور شدیم.

اتخاذ تصمیمات خلق الساعه و غیر کارشناسی در کنار رویکردها و سیاست های پیشین، امری بود که در 3 ماه ابتدای سال جاری فشار بیشتری بر مردم وارد کرد. از جمله این تصمیمات می توان به دستور کاهش نرخ سود بانکی اشاره کرد که به فضای ناامنی در مناسبات اقتصادی دامن زده است.

افزایش سطح عمومی قیمت ها از مهمترین مسایلی بود که در عمل گریبان مردم را گرفت. برای نرخ تورم در سال جاری ارقام متفاوتی (بین 17 تا 23 درصد) برآورد شده است. افزایش هزینه مواد مصرفی خانوارها در سه ماه اول سال نشانه های خوبی نمی دهد. رشد نزدیک به 6 درصد مواد خوراکی (به ویژه مواد لبنی و گوشتی) در یک ماه (اردیبهشت)، نشان از وخامت اوضاع اقتصادی و کاهش سطح رفاه جامعه است. در کنار افزایش قیمت ها، محدودیت در افزایش سطح دستمزدها این فشار را بیشتر می کند. حقوق کارمندان فقط 10 درصد افزایش یافته، در حالی که نرخ تورم در سال گذشته نزدیک به 17 درصد بوده است. اعتراض فرهنگیان نشان از این فقر رو به افزایش می باشد.

از نظر رشد اقتصادی علیرغم افزایش چشمگیر درآمدهای نفتی، سطح رفاه مردم افت قابل توجهی نموده است. به گونه ای که براساس گزارش صندوق بین المللی پول، رتبه ایران در خاورمیانه از 23 به 19 تقلیل یافته و نرخ رشد از 5/3 به 5 کاهش می یابد. بحران در وضعیت اقتصادی را می توان در کساد بازار و تعطیلی و ورشکستگی کارخانه ها مشاهده کرد. مطابق اخبار انعکاس یافته در نشریات طی فصل گذشته، بیش از 40 کارخانه اعلام ورشکستگی و تعطیلی کرده اند که به تبع آن، افزایش نرخ بیکاری نیز به رقم برآوردی 15 درصد خالی از انتظار نیست. در کنار آن خبر بحران در منابع و مصارف سازمان تأمین اجتماعی که توسط مدیران آن اعلام شده، مخاطرات زندگی کارگران این واحدها را مضاعف می سازد.

در حوزه سلامت نیز دولت تاکنون تعرفه های پزشکی را اعلام نکرده، اما مردم مجبور به پرداخت حق ویزیت های بالایی هستند که نظام پزشکی اعلام کرده است و براساس برآوردهای انجام شده، نزدیک به 70 درصد هزینه های درمانی از جیب مردم پرداخت می شود (هدفی که در برنامه چهارم توسعه عکس آن بود، یعنی قرار بود تا 30 درصد هزینه ها توسط مردم و مابقی توسط دولت و سازمان های بیمه پرداخت شود).

در زمینه دارو برای بیماران خاص نیز کمبود و گرانی وجود دارد. به گونه ای که برخی از این بیماران در اقدامی اعتراضی در مقابل هلال احمر تهران تجمع کردند. یکی از نتایج انقباضی دیدن بودجه سلامت کاهش یارانه های دارو است که می تواند به سلامت مردم ضربه ای جدی وارد کند.

این در حالی است که طبق اخبار منتشره طی 18 سال گذشته، درآمد نفتی ایران بالغ بر 400 میلیارد دلار می باشد که متأسفانه علیرغم درآمدهای نفتی گزاف، وضعیت رفاه و اقتصاد و سلامت در جامعه تأسف بار و نگران کننده است.

س- وضعیت اجتماعی

تأمین امنیت هر اجتماعی در مرحله اجرا به عهده نیروهای پلیس و مأموران امنیتی است و بدیهی است که برخورد با متجاوزان به نوامیس و جان و اموال مردم، مستلزم قاطعیت و اقدامات جدی در چارچوب موازین قانونی است، ولی نمی توان به بهانه تأمین امنیت، حقوق بنیادین انسان ها را نادیده گرفت.

متأسفانه اخیراً برخوردهای خشنی توسط برخی از عوامل پلیس در اماکن مختلف مشاهده گردیده که تلاش شده تحت عنوان "برخورد با اراذل و اوباش" چنین اقداماتی توجیه شود. حال آنکه ایرادات ذیل به برخوردهای غیر قانونی فوق الذکر وارد است:

(الف) قبل از اثبات جرم و صدور حکم قطعی، اطلاق عناوینی از قبیل "اراذل و اوباش" به برخی از متهمان فاقد توجیه قانونی است.

(ب) به فرض اینکه دستگیر شدگان مرتکب جرائمی شده باشند، طبق قانون اساسی و مقررات بین المللی، حفظ حرمت و کرامت اشخاص بازداشت شده از وظایف مجریان قانون است.

(پ) برخوردهای تحقیرآمیز و موهن (از قبیل آویزان نمودن وسایلی مانند آفتابه به گردن متهمان یا مجرمان) نه تنها موجب کاهش جرایم نمی شود، بلکه می تواند موجبات تجری و سوق دادن برخی از آنان به رفتارهای جنون آمیز و انتقام جویی از آحاد جامعه را فراهم سازد.

خاتمه

هدف کانون مدافعان حقوق بشر از انتشار گزارشات وضعیت حقوق بشر در ایران، جلب توجه افکار عمومی و به ویژه توجه مسئولان امر برای رفع نقض حقوق بشر در گستره های مختلف اجتماعی - سیاسی - فرهنگی می باشد.

امیدواریم با تلاش هر چه بیشتر فعالان حقوق بشر و توجه مسئولان امر شاهد رشد و ارتقای روز افزون وضعیت حقوق بشر در تمام جهان و کشور ایران باشیم.

کانون مدافعان حقوق بشر